

та може використовуватись в будь-яких видах розрахункових операцій між різними підприємствами. Ці характеристики дають можливість прискорювати грошовий та товарний обіг на підприємстві, що сприяє його економічному розвитку.

Література.

1. Форми безготівкових розрахунків - Гроші і кредит. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://referat.atlant.ws>
2. Господарське право України. Навч. посібник. В.С.Щербина Порядок та форми розрахунків у господарському обороті. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://apeyuasia.org.ua>
3. Перелік безготівкових форм розрахунків. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.dtki.com.ua>
4. Види безготівкових розрахунків. / Библиотека Гринчука. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.grinchuk.lviv.ua

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

***ПОПЕРЕЧНА О. О., КАЛІНЧУК В. О.,* СТУДЕНТИ,
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ***

Основою сучасної економічної системи є фінансова система, яка забезпечує функціонування економічної системи держави в цілому. Тому, процеси економічної глобалізації, що охопили майже всі сфери діяльності суспільства, потребують адекватного розвитку фінансової системи – однієї з найважливіших складових ринкової економіки.

Глобалізація є якісно самостійною й складною системою явищ і відносин, що базується насамперед на такому потужному підґрунті, як її фінансова складова. Це зумовлено низкою об'єктивних факторів, а саме високою мобільністю капіталів, валюти через національні кордони, наростаючою масштабністю, внаслідок чого формуються глобальна фінансова система та світова фінансова співпраця.

Зважаючи на значення фінансової системи для суспільства, її роль у економічному розвитку держави, сутнісні питання її змісту та функціонування були і залишаються у центрі уваги провідних науковців та економістів практиків. Дослідження питань стосовно розвитку економічної глобалізації та її вплив на сучасну фінансову

* *Науковий керівник – Лимар О.Ф.*

систему знайшли широке відображення в працях як іноземних, так і вітчизняних науковців: З. Боді, Е.К. Роуза, Р. Мертона, П.Д. Сазерленда, Сабанті Б., Дж. Сороса та інших, які досить детально дослідили динаміку розвитку глобалізаційних процесів та їх взаємозв'язок із особливостями розвитку різних сегментів світової економіки.

В українській економічній літературі проблемам економічної глобалізації, тенденціям та шляхам розвитку національних фінансових ринків присвячені роботи М. Опаріна, Д. Василика, Г. Клима, Д. Лук'яненка, З. Луцишина, Ю.Макогона, В. Новицького, О. Плотнікова, О. Рогача, М. Радіонова, А. Румянцева, А. Семенова, А. Філіпенка та інших.

Однак, слід зазначити, що у вітчизняній фінансовій літературі все ж бракує ґрунтовних наукових досліджень щодо функціонування фінансової системи в контексті економічного розвитку держави. Це, власне, і обумовлює актуальність даної теми.

У науковій літературі відсутня єдина думка щодо визначення фінансової системи. Деякі вчені, користуючись інструментарієм мікроекономічного аналізу, дають суть функціонального визначення фінансової системи, тоді як інші дослідники зосереджують увагу на загальних закономірностях розвитку, втрачаючи таким чином у колі аналізу конкретні прояви функціонування системи.

В. М. Опарін трактує фінансову систему як «сукупність відокремлених певних складових фінансів, які мають свої характерні ознаки й особливості й відображають специфічні форми та методи розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту» [5]. В.М. Радіонова визначає фінансову систему як сукупність різних сфер фінансових відносин, у процесі яких створюються і використовуються фонди грошових коштів. Відповідно до цього визначення фінансова система будується за блоками фінансових відносин: централізованих і децентралізованих. О. Д. Василик зазначає, що фінансова система держави – це різноманітні види фондів, сконцентрованих у її розпорядженні, а також у господарських суб'єктів й інших фінансових інститутів з метою використання економічного і соціального розвитку [2]. З. Боді та Р. Мертон характеризують фінансову систему як «сукупність ринків та інших інститутів, що використовуються для укладання фінансових угод, обміну активами і ризиками. Ця система включає ринки акцій, облігацій та інших фінансових інструментів, фінансових посередників, фірми, що пропонують фінансові послуги, і органи, що регулюють діяльність усіх цих установ» [1]. Сабанті Б.М. взагалі не застосовує поняття «фінансова система», а опирається

«ланки фінансів», необхідність відокремлення яких зумовлена відмінністю в формах, методах та мети їх створення [6].

Отже, узагальнивши визначення фінансової системи різних вчених, можна стверджувати, що фінансова система – це система економічних відносин з приводу формування, розподілу та використання централізованих та децентралізованих грошових фондів та інститутів, що їх регулюють.

Сьогодні ніхто не заперечуватиме, що країни з більш розвиненими фінансовими системами мають вищі темпи економічного зростання – між рівнем їх розвитку та інтенсивністю економічного розвитку країн є тісний зв'язок. Фінансові системи допомагають мобілізувати заощадження, обслуговують трансакції в економіці, розподіляють інвестиційні ресурси, забезпечують страхування, розподіл та диверсифікацію ризиків, сприяють посиленню корпоративного контролю в країні.

Трансформація фінансової системи може здійснюватись за різними напрямками з огляду на багаторівневість даного утворення. Однак найголовнішими напрямками є: реорганізація фінансових ринків та інвестиційних інститутів; перехід до нової економічної політики; трансформація системи фінансових інститутів [4].

Відповідаючи цим напрямкам трансформації можна виокремити основні трансформаційні процеси: встановлення жорсткого правового нагляду за фінансовими операціями; реформування місцевих фінансових інститутів шляхом вироблення та розповсюдження принципів і стандартів регулювання за банківською системою, фондовим ринком та різними фінансовими інститутами; контроль ринку похідних цінних паперів та інвестиційних проектів; ухвалення більш універсальних стандартів аудиту, бухгалтерського обліку, процедур банкрутства, платіжних систем [3].

Щодо вітчизняної фінансової системи, то аналіз її стану засвідчує, що вона не відповідає потребам економіки країни і не в змозі ефективно акумулювати та перерозподіляти кошти між різними її сферами. Як свідчить світовий досвід, стабільний і прогнозований розвиток усіх економічних процесів у суспільстві відбувається лише за умови зростання всіх секторів фінансової сфери - банківської системи, фондового і страхового ринку, небанківських фінансових установ, пенсійних фондів тощо. Різні її сектори взаємно впливають один на одного, тому для їх подальшого успішного розвитку слід визначити стратегію розбудови фінансової системи України в цілому [3]. У рамках зазначеної стратегії на подальше зміцнення секторів вітчизняної фінансової системи мають бути спрямовані всі зусилля

держави, а саме всіх гілок влади. Розвиток вітчизняної фінансової системи та виконання нею основних цілей і головних завдань залежить від таких заходів: забезпечення урядом стабільних політичних і макроекономічних умов; реалізації ефективної макроекономічної політики, яка передбачає збалансовану і виважену фіскальну політику; забезпечення правової та інформаційної інфраструктури; координації дій державних органів стосовно регулювання і нагляду фінансової системи.

Основними напрямками подолання проблем розвитку вітчизняної фінансової системи, які слід включити до стратегії її розвитку, є: визначення моделі, за якою розвиватиметься вітчизняна фінансова система; підвищення рівня капіталізації фінансового сектору; підвищення відповідності міжнародним стандартам корпоративного управління; впровадження та розвиток ризик-менеджменту; забезпечення захисту прав інвесторів на ринках фінансових послуг; запровадження нагляду за діяльністю фінансових інституцій на консолідованій основі.

Отже, важливою складовою процесів ринкової трансформації економічної системи України й інших постсоціалістичних країн в умовах необхідності забезпечення сталих темпів економічного зростання є формування сучасної ефективно функціонуючої фінансової системи. Разом з тим, слід зазначити, що вона, в свою чергу, загалом є об'єктивним елементом господарського механізму країни й органічною складовою економічної системи. Відтак, тип та стан останньої є в значній мірі визначальним щодо фундаментальних засад її побудови та функціонування.

Підсумовуючи подані вище матеріали, можна зробити висновок, що в економіці глобалізація охоплює насамперед фінансову сферу і навпаки стабільний розвиток усіх економічних процесів у суспільстві відбуваються лише за умови розвитку всіх секторів фінансової сфери.

Література.

1. Боди З., Мертон Р. Финансы.: Пер. с англ. - М.: Изд. дом «Вильямс», 2000. - С. 38.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів. Київ: НІОС, 2001. - 416 с.
3. Крилова А. / Вісник НБУ.- 2007. - №12. – С. 36-41.
4. Луцишин З.О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З.О. Луцишин. – К.: Видавничий центр «ДруК». – 2002.- 320 с.
5. Опарін В.М. Финанси (Загальна теорія). Київ: КНЕУ, 2001. - 240 с.
6. Финансовая система в условиях глобализации / Б.М. Сабанти // Экономический вестник . – 2003. – №7. – С.21-24.